

مروری بر بحران بانکی در سال میلادی ۲۰۲۳

بوس اوراق بهادار تهران

مدیریت تحقیق و توسعه

راضیه حسن نیا

فروردین ماه ۱۴۰۲

بوس اوراق بهادار تهران
مدیریت تحقیق و توسعه
شناسنامه سند

عنوان: مروری بر بحران بانکی در سال میلادی ۲۰۲۳

تهیه کننده: راضیه حسن نیا

تاریخ انتشار: فروردین ماه ۱۴۰۲

شماره ویراست: اول

فهرست

مقدمه	۱
۱- نگاهی بر فعالیت بانک‌های سیلیکون‌ولی، سیگنچر و کردیت سوئیس	۲
۱-۲- بانک سیلیکون‌ولی	۲
۲-۲- بانک سیگنچر	۴
۳-۲- بانک کردیت سوئیس	۴
۲- دلایل بروز بحران بانکی در سال میلادی ۲۰۲۳	۶
۱-۲- توقف فعالیت بانک سیلیکون‌ولی	۶
۲-۲- توقف فعالیت بانک سیگنچر	۱۰
۳-۳- بانک کردیت سوئیس	۱۲
۳- اقدامات انجام شده برای جلوگیری از گسترش بحران بانکی	۱۲
۵- جمع‌بندی	۱۴

مقدمه

در ماه مارس سال میلادی ۲۰۲۳ و به دنبال بحران ایجاد شده برای برخی بانکها در ایالات متحده آمریکا، احتمال گسترش این بحران به سایر بانکها و سایر بخشهای اقتصادی هم نگرانیهایی را در اقتصاد جهانی ایجاد کرد. فعالیت بانک سیلیکون ولی^۱ در ۱۰ مارس ۲۰۲۳ (۱۹ اسفند ماه ۱۴۰۱) متوقف شد و به بزرگترین بانکی تبدیل شد که از زمان بحران مالی سال میلادی ۲۰۰۸ با مشکل مواجه شده است. علاوه بر بانک سیلیکون ولی، فعالیت بانک سیگنچر^۲ هم که در حوزه مرتبط با رمزارزها فعال است، دو روز پس از توقف فعالیت بانک سیلیکون ولی متوقف شد. این در حالی است که یک هفته قبل از توقف فعالیت بانک سیلیکون ولی، بانک سیلورگیت^۳ که فعالیتهای آن مرتبط با حوزه رمزارزها است، پایان فعالیت خود را اعلام کرده بود. سهام کردیت بانک سوئیس^۴ هم در این ماه کاهش شدیدی داشت و با ادامه بحران بانک یو بی اس سوئیس این بانک را خریداری کرد.

در گزارش حاضر در بخش اول نگاهی بر فعالیت بانکهای سیلیکون ولی، سیگنچر و کردیت سوئیس خواهیم داشت. در بخش دوم دلایل وقوع بحران بانکی برای بانکهای سیلیکون ولی، سیگنچر و کردیت سوئیس مورد توجه قرار گرفت. در بخش سوم این گزارش اقدامات انجام شده برای جلوگیری از گسترش بحران به سایر بانکها و بخشهای اقتصادی بررسی شده است.

¹ Silicon Valley Bank

² Signature

³ Silvergate

⁴ Credit Suisse

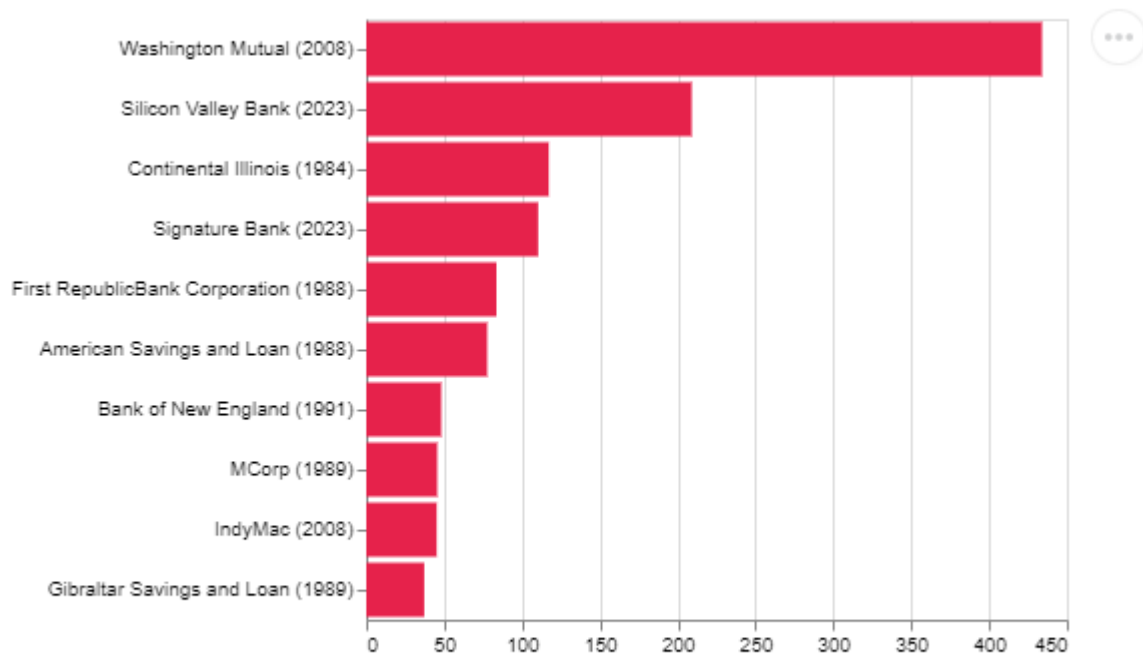

۱- نگاهی بر فعالیتهای بانکهای سیلیکون ولی، سیگنچر و کردیت سوئیس

توقف فعالیت بانک سیلیکون ولی در ماه مارس سال میلادی ۲۰۲۳ دومین بحران بزرگ در تاریخ بانکداری ایالات متحده آمریکا پس از ورشکستگی بانک واشنگتن^۱ در سال میلادی ۲۰۰۸ بود (نمودار ۱). توقف فعالیت بانک سیلیکون ولی بلافاصله با توقف فعالیت بانک سیگنچر که در نیویورک مستقر است، همراه بود و به دنبال آن سقوط سهام بانک کردیت سوئیس هم بر نگرانیها در مورد گسترش این بحران افزود.

نمودار ۱: ۱۰ شکست بزرگ بانکی در ایالات متحده آمریکا

Figure 1: Top ten largest US bank failures

Source: [Quartz, 2023](#) and [Federal Reserve, 2023](#)

Note: The assets values are inflation-adjusted

۲-۱- بانک سیلیکون ولی

بانک سیلیکون ولی در سال میلادی ۱۹۸۳ تأسیس شد و دفتر مرکزی این بانک در سانتا کلارا^۲ آمریکا قرار دارد. بانک سیلیکون ولی تقریباً به ۵۰ درصد از شرکتهای فناوری و علوم زیستی با سرمایه گذاری خطر پذیر خدمات بانکی ارائه می داد. علاوه بر آن این بانک شعبه ای در شهر لندن داشت که به شرکتهای فعال در حوزه فناوری در بریتانیا و اروپا خدمات بانکی ارائه می داد. این بانک شانزدهمین بانک بزرگ در ایالات متحده آمریکا در پایان سال میلادی ۲۰۲۲ بود (نمودار ۲). با این حال در مقایسه با غولهای بزرگ بانکی در ایالات متحده

¹ Washington Mutual Bank

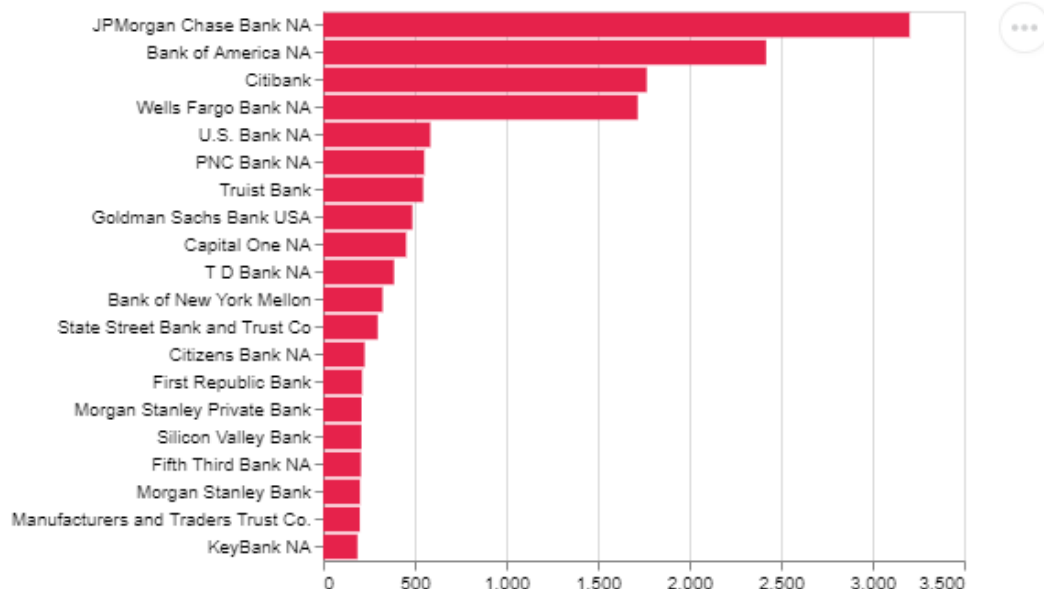
² Santa Clara

آمریکا همچون جی‌پی‌مورگان، بانک آمریکا، سیتی‌بانک و ولزفارگو^۱ نسبتاً کوچک بود و کمتر از یک درصد دارایی‌های بانکی در ایالات متحده آمریکا را در اختیار داشت.

نمودار ۲: ۲۰ بانک بزرگ ایالات متحده آمریکا بر اساس میزان کل دارایی‌ها در پایان سال ۲۰۲۲

Figure 2: Largest 20 US commercial banks by total assets (\$ billion) at end of 2022

Source: [Federal Reserve, 2023](#)

فعالیت بانک سیلیکون‌ولی در ماه مارس سال میلادی ۲۰۲۳ متوقف شد. به دنبال افزایش برداشت سپرده‌های بانکی توسط شرکت‌های فناوری، این بانک در روز چهارشنبه ۸ مارس (۱۷ اسفند ۱۴۰۱) اقدام به فروش ۲۱ میلیارد دلار سبد اوراق قرضه کرد که بیشتر شامل اوراق قرضه خزانه‌داری ایالات متحده آمریکا بود. این سبد اوراق به طور متوسط ۱/۷۹ درصد بازدهی داشت که بسیار کمتر از بازدهی اسناد خزانه‌داری ده ساله ایالات متحده آمریکا در آن تاریخ (۳/۹ درصد) بود. این امر باعث شد تا بانک سیلیکون ولی زیان ۱/۸ میلیارد دلاری را شناسایی کند که از طریق افزایش سرمایه باید تأمین شود.

در روز پنجشنبه ۹ مارس ۲۰۲۳ (۱۸ اسفندماه ۱۴۰۱) بانک سیلیکون‌ولی اعلام کرد که ۲/۲۵ میلیارد دلار سهام عادی و سهام قابل تبدیل ممتاز^۲ را عرضه می‌کند. این در حالی بود که سرمایه‌گذاران نسبت به ادامه بحران تأمین مالی در این بانک نگران بودند و برخی مشتریان این بانک به توصیه شرکت‌های سرمایه‌گذاری

¹JP Morgan Chase, Bank of America, Citibank and Wells Fargo

² common equity and preferred convertible stock

پول خود را از این بانک خارج کردند. سهام این بانک با افت ۶۰ درصدی روز پنجشنبه را به پایان رساند و شرکت بیمه سپرده فدرال^۱ در روز جمعه اعلام کرد که بانک سیلیکون ولی تعطیل شده و تحت کنترل شرکت بیمه سپرده فدرال قرار گرفته است.^۲

۲-۲- بانک سیگنچر

بانک سیگنچر در سال میلادی ۲۰۰۱ تأسیس شد و فعالیت خود را برای ارائه خدمات به کسب و کارها گسترش داد. سیگنچر یک بانک تجاری و دارای شعب مختلفی در شهرهای نیویورک، کالیفرنیا، نوادا و کارولینای شمالی است. این بانک در سال ۲۰۱۸ ارائه خدمات به رمزارزها را هم آغاز کرد و تا فوریه ۲۰۲۳ تقریباً ۳۰ درصد از سپرده‌های این بانک از مشتریان مرتبط با رمزارزها بود.^۳ در ماه دسامبر سال ۲۰۲۲ این بانک اعلام کرده بود که سپرده‌های مرتبط با رمزارزها را به میزان هشت میلیارد دلار کاهش می‌دهد.

به دنبال توقف فعالیت بانک سیلیکون ولی بسیاری بانک‌های دیگر در ایالات متحده آمریکا هم خروج سپرده‌های بانکی را تجربه کردند. بانک سیگنچر هم در روز جمعه ۱۰ مارس ۲۰۲۳ (۱۹ اسفند ۱۴۰۱) با ۱۷/۸ میلیارد دلار خروج سپرده مواجه شد. در روز یکشنبه ۱۲ مارس و دو روز پس از توقف فعالیت بانک سیلیکون ولی مقامات ایالات متحده آمریکا اعلام کردند که فعالیت بانک سیگنچر هم برای محافظت از سپرده‌گذاران و ثبات سیستم مالی ایالات متحده آمریکا متوقف شده و شرکت بیمه سپرده فدرال ایالات متحده آمریکا کنترل بانک سیگنچر را بر عهده گرفته است. دپارتمان خدمات مالی ایالات متحده آمریکا^۴ اعلام کرد که فعالیت این بانک به این دلیل متوقف شده که داده‌های قابل اتکایی در مورد توانایی این بانک در مدیریت بحران ارائه نشده است.^۵

۲-۳- بانک کردیت سوئیس

کردیت بانک سوئیس یک نهاد مالی با زمینه‌های فعالیت بسیار متنوع است و بر خلاف سیلیکون ولی و سیگنچر تمرکز فعالیت خود را بر یک صنعت خاص قرار نداده است. دفتر مرکزی این بانک با سابقه فعالیت بیش از ۱۶۰ سال در زوریخ سوئیس واقع شده است و در سال میلادی ۲۰۲۱ دومین بانک بزرگ در کشور سوئیس پس از یو بی اس^۶ بود. قوانین سختگیرانه رازداری در سیستم بانکداری سوئیس باعث شده است که جاسوسان، سیاستمداران و دیکتاتورها از این سیستم منافع کسب کنند. کردیت بانک سوئیس هم در طول

¹ Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC)

² <https://www.reuters.com/business/finance/what-caused-silicon-valley-banks-failure-2023-03-10/>

³ <https://www.cnbc.com/2023/03/13/signature-bank-third-biggest-bank-failure-in-us-history.html>

⁴ The state's Department of Financial Services

⁵ <https://www.reuters.com/business/finance/signature-banks-closure-had-nothing-do-with-crypto-new-york-regulator-2023-03-14/>

⁶ UBS

فعالیت خود با رسوایی‌ها و پرونده‌های مختلفی درگیر بوده است. درگیری با مافیای بلغاری بین سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۰۷، معاملات مشکوک مربوط به یک شرکت بریتانیایی در موزامبیک در سال ۲۰۱۱ و ضرر مالی مربوط به ورشکستگی دو صندوق سرمایه‌گذاری در سال ۲۰۱۱ از جمله این پرونده‌ها هستند.^۱ به گزارش رویترز^۲ این بانک یکی از ۳۰ بانک مهم جهان است که بحران ایجاد شده برای آن می‌تواند به سایر سیستم‌های مالی در جهان هم سرایت پیدا کند. این بانک در پایان سال میلادی ۲۰۲۲ در حدود ۵۰,۰۰۰ کارمند و ۱/۳ تریلیون فرانک سوئیس دارایی داشت و دارای بیش از ۱۵۰ دفتر در حدود ۵۰ کشور مختلف بود.

بانک کردیت سوئیس در ماه مارس سال میلادی ۲۰۲۳ با بحران مواجه شد و برخی اتفاقات باعث کاهش سهام این بانک شد که در این قسمت به بیان این اتفاقات می‌پردازیم:^۳

۸ مارس ۲۰۲۳: ارایه گزارش سالانه بانک کردیت سوئیس به دلیل پیگیری کمیسیون بورس اوراق بهادار ایالات متحده آمریکا^۴ در مورد اصلاحات صورت‌های مالی سال‌های میلادی ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ به تعویق افتاد؛

۱۴ مارس ۲۰۲۳: گزارش سالانه بانک کردیت سوئیس در حالی منتشر شد که در این گزارش کردیت سوئیس جریان خروج نقدینگی بالایی را گزارش کرد و علاوه بر آن ضعف‌هایی را در مورد گزارشگری مالی نشان داد. از جمله ضعف‌های گزارش دهی مربوط به نبود ارزیابی ریسک در سال‌های میلادی ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ بود که می‌تواند به تحریف نتایج منجر شود. علاوه بر آن در این گزارش عنوان شد که پرداخت پاداش هیئت‌مدیره پس از سال ۲۰۲۲ متوقف می‌شود؛

۱۵ مارس ۲۰۲۳: رئیس بانک ملی عربستان سعودی (سهامدار اصلی بانک کردیت سوئیس) در پاسخ به تلویزیون بلومبرگ بیان می‌کند که کمک مالی بیشتری به بانک کردیت سوئیس ارایه نخواهد داد. این پاسخ باعث کاهش ۲۴ درصدی سهام بانک کردیت سوئیس در یک‌روز شد. مبادلات سهام بانک کردیت سوئیس در روز چهارشنبه ۱۵ مارس (۲۴ اسفند) پس از کاهش سهام این بانک برای مدت کوتاهی متوقف شد؛

۱۶ مارس ۲۰۲۳: کردیت بانک سوئیس اعلام کرد که تا ۵۰ میلیارد فرانک سوئیس از بانک مرکزی این کشور وام دریافت خواهد کرد. در پی اعلام این خبر سهام بانک کردیت سوئیس در همان روز نزدیک به ۲۰ درصد افزایش یافت. اما این اعتبار نتوانست در روزهای آتی از سقوط سهام این بانک جلوگیری کند؛

۱۹ مارس ۲۰۲۳: بانک یو بی اس سوئیس، بانک کردیت را خریداری کرد و توافق کرد تا سقف ۵/۴ میلیارد دلار زیان این بانک را تقبل کند.

^۱<https://www.socialeurope.eu/the-failure-of-credit-suisse-not-just-a-one-off#:~:text=True%2C%20the%20bank%20has%20a,Archegos%20and%20Greensill%20in%202021.>

^۲<https://www.reuters.com/business/finance/credit-suisse-how-did-it-get-crisis-point-2023-03-16/#:~:text=The%20sell%20off%20in%20credit,to%20fix%20the%20ailing%20bank.>

^۳ <https://www.morningstar.co.uk/uk/news/233178/credit-suisse-demise-a-timeline-of-scandal-and-failures.aspx>

^۴ U.S. Securities and Exchange Commission

۲- دلایل بروز بحران بانکی در سال میلادی ۲۰۲۳

بانک‌ها واسطه‌های مالی هستند که سپرده‌ها را از افراد دریافت می‌کنند و بخشی از این سپرده‌ها را به وام‌گیرندگان پرداخت می‌کنند و بخشی دیگر را صرف خرید اوراق بهادار با درآمد ثابت می‌کنند. بانک‌ها همواره با ریسک ورشکستگی مواجه هستند. یکی از دلایلی که ریسک ورشکستگی را برای بانک‌ها ایجاد می‌کند این است که سپرده‌های بانکی در صورت درخواست سپرده‌گذاران قابل بازخريد هستند. به عبارت دیگر سپرده‌گذاران می‌توانند تمام سپرده خود را در صورت درخواست از بانک برداشت کنند. سپرده‌های مدت‌دار هم در صورت درخواست و با پرداخت مبلغ مشخصی برای جریمه می‌توانند برداشت شوند. دومین علتی که می‌تواند باعث افزایش ریسک ورشکستگی بانک‌ها شود این است که دارایی‌های بانکی مثل وام‌ها و اوراق بهادار نقدشوندگی پایینی دارند. به عبارت دیگر تبدیل این دارایی‌ها به پول نقد در کوتاه‌مدت هزینه‌بر است. بانک‌ها سپرده‌های با سررسید کوتاه‌مدت را دریافت می‌کنند و آن را در اوراق بهادار و وام‌های با سررسید بلندمدت سرمایه‌گذاری می‌کنند. تفاوت در نرخ بهره این دو، منبع درآمد بانک‌ها است.

در صورتی که تعداد زیادی از سپرده‌گذاران در یک زمان اقدام به برداشت سپرده‌های خود از بانک کنند دارایی‌های نقد بانک برای پاسخ به درخواست سپرده‌گذاران کافی نخواهد بود و بانک مجبور به فروش سایر دارایی‌های خود است. در صورتی که قیمت اوراق بهادار نسبت به زمانی که این دارایی‌ها خریداری شده‌اند کاهش یافته باشد بانک توان پاسخ‌گویی به درخواست مشتریان خود برای برداشت سپرده‌ها را نخواهد داشت. در این شرایط سرمایه سهامداران بانک می‌تواند بخشی از کاهش ارزش دارایی‌ها را جبران کند و اگر سرمایه سهامداران افزایش نیابد امکان ورشکستگی بانک وجود دارد.

بانک‌های مرکزی و نهادهای قانون‌گذار با توجه به خطر ورشکستگی بانک‌ها، حمایت از سپرده‌گذاران را مورد توجه قرار داده‌اند. در ایالات متحده آمریکا سپرده‌ها تا سقف ۲۵۰,۰۰۰ دلار برای هر سپرده‌گذار و در هر بانک بیمه شده است. مبلغ معادل آن در بریتانیا برابر ۸۵,۰۰۰ پوند است. این امر باعث کاهش هزینه سپرده‌گذاران خرد خواهد شد و برداشت پول توسط این سپرده‌گذاران را در مواقع وقوع بحران بانکی کاهش می‌دهد.

۲-۱- توقف فعالیت بانک سیلیکون‌ولی

دلایل مختلفی را می‌توان از جمله دلایل بحران ایجاد شده برای بانک سیلیکون‌ولی در ماه مارس سال میلادی ۲۰۲۳ دانست که در این قسمت به بیان آن‌ها پرداخته‌ایم^۱:

✓ نسبت بالای سپرده‌های بیمه نشده در بانک سیلیکون‌ولی

بانک سیلیکون‌ولی بانکدار بسیاری از شرکت‌های فناوری و علوم زیستی بود. این بدان معنی است که بسیاری از مشتریان این بانک سپرده‌های بیش از ۲۵۰,۰۰۰ دلار داشتند که بیش از سقف مبلغ بیمه برای سپرده‌های

¹ <https://www.economicsobservatory.com/why-did-silicon-valley-bank-fail>

بانکی در ایالات متحده آمریکا است. همانطور که در جدول زیر نشان داده شده است ۹۳/۹ درصد سپرده‌های بانک سیلیکون‌ولی بیمه نشده‌اند که دومین نسبت بزرگ برای سپرده‌های بیمه نشده در بانک‌های آمریکایی بود.

جدول ۱: ۱۰ بانک ایالات متحده آمریکا با بیشترین نسبت سپرده‌های بیمه نشده

Figure 4: Top 10 large US banks by proportion of uninsured deposits at end of 2022

Bank	Proportion of uninsured deposits (%)	Loans + HTM securities / total deposits (%)
Bank of New York Mellon	96.5	31.2
Silicon Valley Bank	93.9	94.4
State Street Bank and Trust Co	91.2	40.1
Signature Bank	89.7	93.3
Northern Trust Co	83.1	54.5
Citibank	77.0	64.6
CIBC Bank USA	73.2	87.1
HSBC Bank USA NA	72.5	47.4
City National Bank	70.4	93.6
First Republic Bank	67.7	110.6

Source: S&P Global

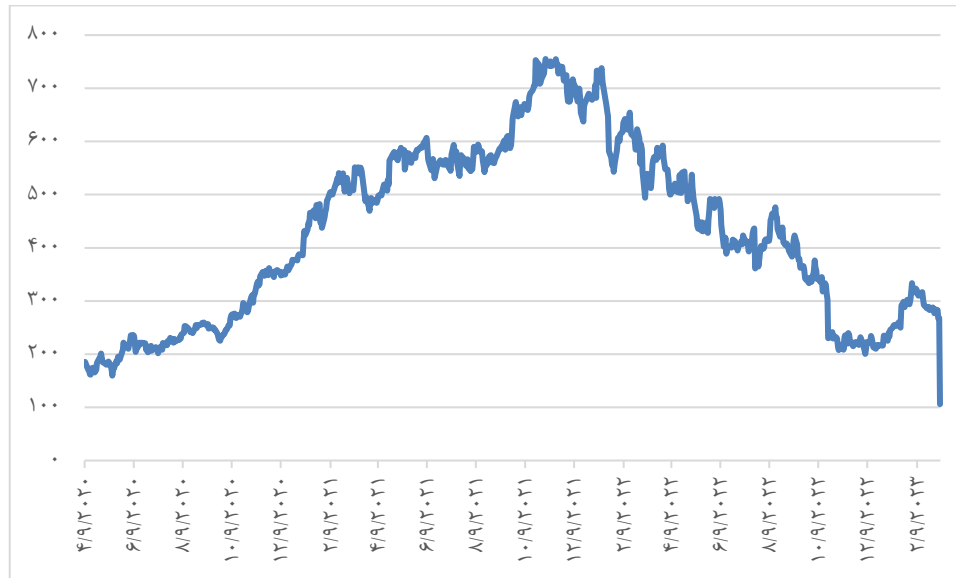
✓ نسبت بالای خرید دارایی‌های با درآمد ثابت در ترازنامه بانک سیلیکون‌ولی

سپرده‌های بانک سیلیکون‌ولی از سال ۲۰۲۰ شروع به افزایش کرد. رونق فناوری در سال ۲۰۲۰-۲۱ به این معنی بود که بسیاری از مشتریان این بانک درآمد بیشتری کسب کردند و این پول را در بانک سیلیکون‌ولی سپرده‌گذاری کردند. در نتیجه میزان سپرده‌های این بانک از ۶۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۹ به ۱۸۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۱ افزایش یافت.

افزایش سپرده‌ها در بانک سیلیکون‌ولی در قیمت سهام این بانک هم منعکس شد. قیمت سهام این بانک از ۱۵۰ دلار در ماه مارس سال میلادی ۲۰۲۰ به ۷۳۰ دلار در ماه ژانویه سال میلادی ۲۰۲۲ رسید. این افزایش قیمت سهام بانک سیلیکون‌ولی با رونق قیمت سهام شرکت‌های فناوری در مدت مشابه مطابقت داشت.

نمودار ۳: قیمت سهام بانک سیلیکون‌ولی

منبع: finance.yahoo.com

در طول سال‌های ۲۰۲۰-۲۱ و با افزایش میزان سپرده‌ها در بانک سیلیکون‌ولی، این بانک سپرده‌ها را در اوراق بهادار با درآمد ثابت بلندمدت مثل اوراق قرضه دولتی ایالات متحده سرمایه‌گذاری کرد. نرخ‌های بهره این دارایی‌ها در آن زمان بسیار پایین بود. بانک سیلیکون‌ولی عملاً نیمی از دارایی‌های خود را برای ده سال با سرمایه‌گذاری در این اوراق (HTM)^۱ قفل کرد. همانطور که در جدول ۱ نشان داده شده است بانک سیلیکون‌ولی ۹۴/۴ درصد از دارایی‌های خود را در اوراق HTM و وام سرمایه‌گذاری کرده است. این بدان معنی بود که با مراجعه سپرده‌گذاران برای دریافت سپرده‌های خود بانک سیلیکون‌ولی نقدینگی بالایی برای پاسخ به درخواست سپرده‌گذاران ندارد و مجبور به فروش اوراق HTM است.

✓ افزایش تورم همزمان با پایان رونق شرکت‌های فناوری

با پایان یافتن دوره رونق شرکت‌های فناوری در ایالات متحده آمریکا میزان سپرده‌های این شرکت‌ها نزد بانک سیلیکون‌ولی کاهش یافت. مشکل بانک سیلیکون‌ولی این بود که هم‌زمان با پایان یافتن دوره رونق صنایع فناوری، نرخ تورم هم در ایالات متحده آمریکا افزایش یافت و این افزایش به نظر می‌رسید که ادامه‌دار است. این بدان معنا است که فدرال رزرو ایالات متحده آمریکا و سایر بانک‌های مرکزی در کشورهای مختلف برای مقابله با تورم نرخ بهره را افزایش دادند. نرخ بهره در ایالات متحده آمریکا از ۰/۲۵ درصد در ماه مارس سال

¹ hold-to-maturity (HTM) securities

میلادی ۲۰۲۲ به ۴/۷۵ درصد در فوریه سال میلادی ۲۰۲۳ رسید. این افزایش شدید نرخ بهره به معنی کاهش قیمت اوراق بهادار نگهداری شده در ترازنامه بانک سیلیکون ولی بود.

علاوه بر کاهش ارزش دارایی‌ها در ترازنامه بانک سیلیکون ولی، افزایش نرخ بهره باعث افزایش برداشت پول توسط سپرده‌گذاران از بانک سیلیکون ولی شد. در این شرایط پول در دسترس افراد به دلیل افزایش نرخ بهره بازدهی بالایی را داشت. این افزایش نرخ بهره و افزایش بازدهی پول که موجب افزایش ریسک‌گریزی سرمایه‌گذاران می‌شود بر فعالیت استارت‌آپ‌های فناوری که مشتریان اصلی بانک سیلیکون ولی هستند تأثیرگذار بود. افزایش نرخ بهره باعث شد تا بازار عرضه اولیه برای بسیاری از استارت‌آپ‌ها تعطیل شود و هزینه تأمین سرمایه برای این استارت‌آپ‌ها افزایش یابد. به دنبال افزایش نرخ بهره و افزایش هزینه تأمین سرمایه، برخی مشتریان بانک سیلیکون ولی شروع به برداشت پول برای رفع نیازهای نقدینگی خود کردند.

افزایش نرخ بهره در کنار پایان یافتن دوره رونق شرکت‌های فناوری و افزایش برداشت سپرده‌ها توسط این شرکت‌ها باعث شد تا بانک سیلیکون ولی با بحران مواجه شود. افزایش نرخ بهره باعث کاهش ارزش دارایی‌های این بانک شد و این بانک در پاسخ افزایش برداشت پول توسط سپرده‌گذاران با مشکل مواجه شد.

نمودار ۴: روند تغییرات نرخ بهره در کشورهای غربی از سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۲۳

۲-۲- توقف فعالیت بانک سیگنچر

دو روز پس از توقف فعالیت بانک سیلیکون ولی و به منظور محافظت از سپرده‌گذاران و افزایش ثبات مالی در ایالات متحده آمریکا، شرکت بیمه سپرده فدرال ایالات متحده آمریکا کنترل بانک سیگنچر را بر عهده گرفت. این بانک در کنار بانک سیلورگیت^۱ (که یک هفته قبل از توقف فعالیت بانک سیگنچر انحلال خود را اعلام کرد) در زمینه بانکداری دارایی‌های دیجیتال هم فعالیت دارد و یک وام‌دهنده بزرگ در صنعت کریپتو است.

✓ نسبت بالای سپرده‌های بیمه نشده در بانک سیگنچر

بانک سیگنچر هم مشابه با بانک سیلیکون ولی حجم بالایی از سپرده‌های بیمه نشده داشت. نزدیک به ۷۹ میلیارد دلار از ۸۸ میلیارد دلار سپرده‌های این بانک (در حدود ۹۰ درصد). بیمه نشده بودند (جدول ۱). در نتیجه بسیاری از مشتریان این بانک سپرده‌های بیشتر از ۲۵۰,۰۰۰ دلار را داشتند که بیشتر از سقف تعهد بیمه سپرده‌ها در ایالات متحده آمریکا بود^۲. با ایجاد بحران برای بانک سیلیکون ولی، سپرده‌گذارانی که در مورد سپرده‌های بیمه نشده خود نگران بودند برای دریافت سپرده‌های خود به بانک سیگنچر مراجعه کردند و این بانک در روز جمعه ۱۰ مارس ۲۰۲۳ (۱۹ اسفند ۱۴۰۱) ۱۷/۸ میلیارد دلار خروج سپرده داشت^۳.

✓ نسبت بالای دارایی‌های با نقدشوندگی پایین در ترازنامه بانک سیلورگیت

علاوه بر حجم بالای سپرده‌های بیمه نشده، بانک سیگنچر در حدود ۹۳ درصد از دارایی‌های خود را در اوراق HTM و وام سرمایه‌گذاری کرده است (جدول ۱) که نقدشوندگی پایینی دارند. این بدان معنی است که با مراجعه سپرده‌گذاران به بانک برای دریافت سپرده‌های خود بانک نقدینگی کافی برای پاسخ به سپرده‌گذاران را در اختیار ندارد و مجبور به فروش اوراق HTM است که با افزایش نرخ بهره در ایالات متحده آمریکا برای مقابله با تورم قیمت این اوراق کاهش یافته است.

✓ ارایه خدمات به رمز ارزها

در سال میلادی ۲۰۱۹ بانک سیگنچر اولین بانکی بود که یک پلتفرم اختصاصی مبتنی بر بلاک‌چین برای ارایه خدمات به شرکت‌های فعال در حوزه رمز ارزها ارایه داد^۴. راه‌اندازی این پلتفرم باعث افزایش سپرده‌ها در سال میلادی ۲۰۲۰ و در بانک سیگنچر شد. با افزایش قیمت بیت‌کوین به اوج تاریخی خود در سال ۲۰۲۱ سپرده‌های مرتبط با ارزهای دیجیتال در این بانک بازهم افزایش یافت و قیمت سهام بانک سیگنچر در ژانویه ۲۰۲۲ به بالای ۳۶۰ دلار رسید. در ادامه اما با کاهش قیمت ارزهای دیجیتال میزان سپرده‌های مرتبط با این ارزها هم در این بانک کاهش یافت و در سه ماهه اول سال میلادی ۲۰۲۲ بانک سیگنچر در حدود ۱۹ درصد

¹ Silvergate

² <https://indianexpress.com/article/explained/explained-economics/what-lead-to-the-collapse-of-signature-bank-8494760/>

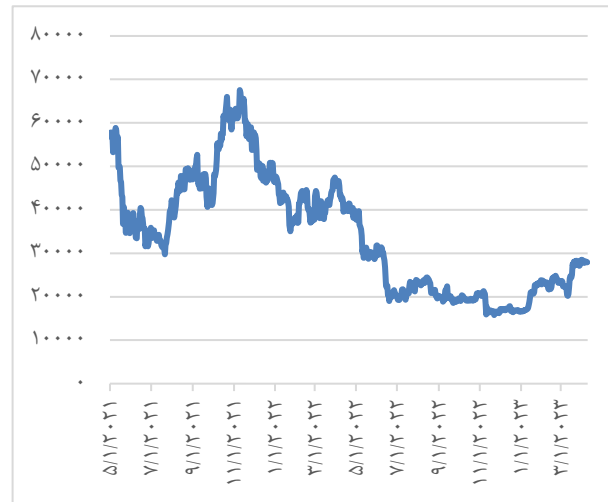
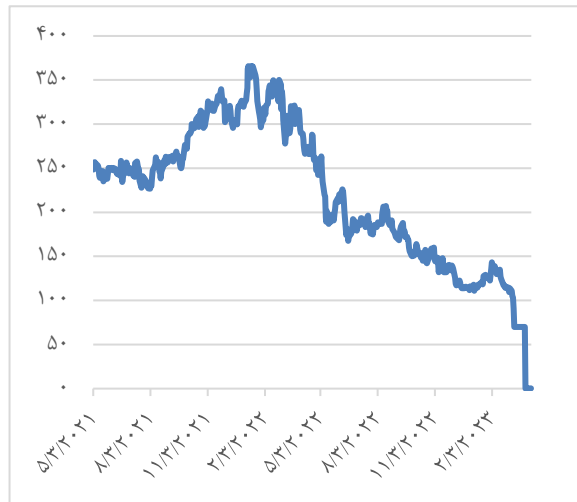
³ <https://www.nytimes.com/article/svb-silicon-valley-bank-explainer.html>

⁴ <https://therealdeal.com/la/2022/11/22/california-dominates-list-of-countrys-priciest-zip-codes/>

از سپرده‌های مرتبط با ارزهای دیجیتال را از دست داد. علاوه بر کاهش قیمت ارزهای دیجیتال، ورشکستگی صرافی بزرگ FTX که یک صرافی بزرگ ارزهای دیجیتال بود و از جمله سپرده‌گذاران در بانک سیگنچر بود باعث کاهش قیمت سهام این بانک شد.^۱ قیمت سهام بانک سیگنچر در سال ۲۰۲۲ نزدیک به ۷۰ درصد کاهش داشت و در سال ۲۰۲۳ هم روند نزولی آن ادامه یافت. کاهش حجم سپرده‌های بانک سیگنچر با کاهش قیمت ارزهای دیجیتال حجم نقدینگی در دسترس این بانک در مقایسه با وام‌های پرداخت شده را کاهش داد.

نمودار ۵: قیمت بیت‌کوین
نمودار ۶: قیمت سهام بانک سیگنچر

منبع: finance.yahoo.com

با این وجود بارنی فرانک^۲ که یکی از اعضای هیئت مدیره بانک سیگنچر و نماینده سابق کنگره ایالات متحده آمریکا است در مصاحبه با CNBC^۳ عنوان کرده است که فعالیت بانک سیگنچر به دلیل ارائه خدمات به بخش‌های مرتبط با ارز دیجیتال متوقف شده است و هیچ دلیل واقعی برای توقف فعالیت این بانک وجود ندارد. فرانک عنوان کرد که مدیران بانک تمام گزینه‌ها برای کنترل وضعیت موجود از جمله تأمین سرمایه را مورد بررسی قرار دادند و خروج سپرده‌ها تا یکشنبه کند شده بود. علاوه بر آن بانک نقدینگی کافی برای پاسخگویی به خروج سپرده‌ها را در اختیار داشت. فرانک در این مصاحبه عنوان کرده است که فعالیت بانک سیگنچر به این دلیل متوقف شده است که مقامات می‌خواستند یک پیام منفی قوی بر علیه ارزهای دیجیتال منتشر کنند تا سپرده‌ها به سمت خرید ارزهای دیجیتال حرکت نکنند.

¹ <https://therealdeal.com/la/2022/11/22/california-dominates-list-of-countrys-priciest-zip-codes/>

² Barney Frank

³ <https://www.cnbc.com/2023/03/13/signature-bank-third-biggest-bank-failure-in-us-history.html>

۳-۳- بانک کردیت سوئیس

مجموعه‌ای از اتفاقات از جمله رسوایی‌های مربوط به پرونده‌هایی همچون جاسوسی در کنار تغییرات مدیران ارشد بانک کردیت سوئیس و ضررهای چند میلیارد دلاری را می‌توان از جمله دلایل ایجاد بحران برای بانک کردیت سوئیس در سال میلادی ۲۰۲۳ دانست.^۱ در فوریه سال ۲۰۲۰ مدیرعامل وقت بانک کردیت سوئیس پس از یک رسوایی جاسوسی از سمت خود کناره‌گیری کرد. در این پرونده مدیرعامل بانک کردیت سوئیس متهم به جاسوسی از مدیران سابق این بانک شد. در سال ۲۰۲۱ ورشکستگی دو صندوق سرمایه‌گذاری (صندوق سرمایه‌گذاری خانوادگی آرچگوس ایالات متحده آمریکا و شرکت مالی بریتانیایی گرین سیل^۲) باعث زیان نزدیک به یک میلیارد دلاری کردیت بانک سوئیس شد. به دنبال این اتفاق مدیرعامل بانک سرمایه‌گذاری و مدیر ارشد ریسک بانک کردیت سوئیس^۳ این بانک را ترک کردند. یک ماه پس از این اتفاق و در ژانویه سال میلادی ۲۰۲۲ یکی از اعضای هیئت مدیره این بانک به دلیل نقض قوانین مرتبط با قرنطینه کووید ۱۹ از سمت خود استعفا داد.^۴ در ماه مارس سال میلادی ۲۰۲۳ هم مجموعه‌ای از اتفاقات شامل ارایه گزارش سالانه این بانک که خروج نقدینگی را نشان می‌داد و علاوه بر آن ضعف‌هایی را در مورد گزارشگری مالی داشت باعث سقوط سهام این بانک شد. در ادامه دریافت وام ۵۴ میلیارد دلاری هم نتوانست باعث بهبود شرایط برای این بانک شود و بانک یو بی اس سوئیس این بانک را خریداری کرد.

۳- اقدامات انجام شده برای جلوگیری از گسترش بحران بانکی

ایالات متحده آمریکا

شرکت بیمه سپرده فدرال به دنبال توقف فعالیت بانک سیلیکون ولی دو اطلاعیه منتشر کرد. در اطلاعیه‌ای که در روز جمعه ۱۰ مارس ۲۰۲۳ (۱۹ اسفند ماه ۱۴۰۱) و هم‌زمان با توقف فعالیت بانک سیلیکون ولی منتشر شد^۵ اعلام داشت که دپارتمان حفاظت مالی و نوآوری کالیفرنیا^۶ فعالیت بانک سیلیکون ولی را متوقف کرده است و شرکت بیمه سپرده فدرال را برای رسیدگی به آن منصوب کرد. در این اطلاعیه عنوان شد که کلیه سپرده‌گذاران بیمه شده تا دوشنبه ۱۳ مارس (۲۲ اسفند) به سپرده‌های خود دسترسی کامل خواهند داشت. علاوه بر آن اعلام شد که به سپرده‌گذاران بیمه نشده پیش‌پرداخت سود سهام در هفته آینده پرداخت خواهد شد و با فروش دارایی‌های سیلیکون ولی باقی‌مانده سپرده‌های بیمه نشده پرداخت خواهد شد. در اطلاعیه

^۱<https://www.reuters.com/business/finance/credit-suisse-how-did-it-get-crisis-point-2023-03-16/#:~:text=The%20sell%20off%20in%20Credit,to%20fix%20the%20ailing%20bank.>

^۲ U.S. family investment fund Archegos Capital and British finance firm Greensill Capital

^۳ Credit Suisse's investment bank CEO and chief risk and compliance officer

^۴ <https://www.reuters.com/business/credit-suisse-chairman-horta-osorio-resigns-over-covid-19-breaches-2022-01-17/>

^۵<https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23016.html>

^۶ California Department of Financial Protection and Innovation

دیگری که در تاریخ ۱۲ مارس (۲۱ اسفند) منتشر شد^۱ اما اعلام شد که کلیه سپرده‌گذاران بانک سیلیکون ولی (شامل سپرده‌های بیمه شده و بیمه نشده) تا دوشنبه ۱۳ مارس به سپرده‌های خود دسترسی خواهند داشت. علاوه بر آن در این گزارش اعلام شد که سپرده‌گذاران بانک سیگنچر هم به تمام سپرده‌های خود همانند سپرده‌گذاران بانک سیلیکون ولی دسترسی خواهند داشت. هیئت فدرال رزرو روز یکشنبه اعلام کرد که بودجه اضافی را در اختیار مؤسسات سپرده‌گذاری واجد شرایط قرار می‌دهد تا اطمینان حاصل شود که بانک‌ها توانایی پاسخگویی به نیازهای تمام سپرده‌گذاران خود را دارند.

سوئیس

بانک ملی سوئیس^۲ برای تأمین نقدینگی کردیت بانک سوئیس اعلام کرد که مبلغ ۵۰ میلیارد فرانک سوئیس (معادل ۵۴ میلیارد دلار) وام در اختیار این بانک قرار می‌دهد. با وجود اینکه اعلام این خبر باعث افزایش ۱۹ درصدی سهام این بانک در روز اعلام این خبر (۱۶ مارس) شد و بخشی از کاهش ۲۵ درصدی سهم این بانک در روز قبل را جبران کرد، اما این مبلغ برای اطمینان بخشی و سپرده‌گذاران کافی نبود و سهام این بانک در روزهای بعد باز هم کاهش یافت^۳. مقامات سوئیس برای جلوگیری از گسترش بحران ایجاد شده برای بانک کردیت سوئیس به سایر بخش‌ها، در روز یکشنبه ۲۰ مارس اعلام کردند که به توافقی دست یافته‌اند که در نتیجه آن کردیت بانک سوئیس و بانک یو بی اس ادغام می‌شوند. طی این توافق بانک یو بی اس با پرداخت ۳ میلیارد فرانک سوئیس بانک کردیت سوئیس را خریداری می‌کند و ۵ میلیارد فرانک ضررهای این بانک را متحمل می‌شود^۴. به دنبال ادغام بانک یو بی اس و کردیت بانک سوئیس و برای حمایت از سوئیس در برابر بحران، مقامات این کشور مبلغ ۲۵۹ میلیارد فرانک سوئیس کمک (که برابر یک سوم تولید این کشور است) برای حمایت از این بانک‌ها در نظر گرفته‌اند. این کمک مالی شامل تعهداتی همچون پرداخت زیان احتمالی بانک یو بی اس و پرداخت وام اضطراری است^۵.

¹ <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23017.html>

² Swiss National Bank

³ <https://www.reuters.com/business/finance/credit-suisse-borrow-up-54-bln-it-seeks-calm-investor-fears-2023-03-16/>

⁴ <https://www.reuters.com/business/finance/ubs-take-over-credit-suisse-central-bank-2023-03-19/>

⁵ <https://www.reuters.com/business/finance/switzerland-puts-up-260-billion-francs-credit-suisse-rescue-documents-2023-03-20/>

۵- جمع بندی

در ماه مارس سال میلادی ۲۰۲۳ فعالیت دو بانک بزرگ در ایالات متحده آمریکا متوقف شد و به دنبال آن و با کاهش ارزش سهام بانک کردیت در کشور سوئیس هم این بانک توسط بانک یو بی اس سوئیس خریداری شد. نسبت بالای خرید دارایی‌های با درآمد ثابت و وام پرداخت شده در ترازنامه بانک در کنار نسبت بالای سپرده‌های بیمه نشده از جمله دلایل بحران ایجاد شده برای فعالیت بانک‌های سیلیکون‌ولی و سیگنچر در ایالات متحده آمریکا بود. علاوه بر آن با توجه به این که تمرکز فعالیت بانک سیلیکون‌ولی بر شرکت‌های فناوری بود با سقوط سهام شرکت‌های فناوری میزان سپرده‌های این شرکت‌ها در بانک سیلیکون‌ولی کاهش یافت و افزایش نرخ بهره باعث کاهش ارزش اوراق خریداری شده توسط این بانک شد. در نتیجه توانایی این بانک برای پاسخ به برداشت سپرده‌ها کاهش یافت و این بانک با بحران مواجه شد. بانک سیگنچر هم که فعالیت خود را در زمینه ارائه خدمات به شرکت‌های فعال در حوزه رمزارزها گسترش داده بود از کاهش قیمت رمزارزها ضربه خورد و دو روز پس از توقف فعالیت بانک سیلیکون‌ولی فعالیت این بانک متوقف شد. بحران ایجاد شده برای بانک‌های مذکور این نگرانی را ایجاد کرد که این بحران می‌تواند به سایر بانک‌ها و بخش‌های اقتصادی در کشورهای دیگر سرایت پیدا کند و فدرال رزرو ایالات متحده آمریکا و بانک مرکزی سوئیس اقداماتی برای مقابله با گسترش بحران انجام دادند.

- <https://www.forbes.com/sites/brianbushard/2023/03/15/credit-suisse-turmoil-swiss-central-bank-will-support-troubled-bank-if-necessary/?sh=233300497619>
- <https://www.forbes.com/sites/roberthart/2023/03/15/credit-suisse-stock-plunges-to-record-low-as-bank-concerns-grow/?sh=49e376be2b04>
- <https://www.reuters.com/business/finance/new-york-state-regulators-close-signature-bank-2023-03-12/>
- <https://www.cnbc.com/2023/03/12/regulators-close-new-yorks-signature-bank-citing-systemic-risk.html>
- <https://www.coindesk.com/policy/2023/03/17/former-ny-regulator-crypto-isnt-the-reason-why-signature-bank-was-closed/>
- <https://www.reuters.com/business/finance/what-caused-silicon-valley-banks-failure-2023-03-10/>
- <https://www.reuters.com/business/finance/global-markets-banks-wrapup-1-2023-03-10/>
- <https://www.cnbc.com/2023/03/14/diamond-sports-files-for-bankruptcy.html>
- <https://www.cnbc.com/2023/03/17/svb-financial-seeks-bankruptcy-protection.html>
- <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23017.html>
- <https://www.fdic.gov/news/press-releases/2023/pr23016.html>
- <https://www.theguardian.com/us-news/2023/mar/10/silicon-valley-bank-collapse-explainer>
- <https://www.economicsobservatory.com/why-did-silicon-valley-bank-fail>
- <https://www.forbes.com/sites/qai/2023/03/13/signature-bank-shareholders-lose-everything-as-regulator-shuts-it-down---just-days-after-silicon-valley-bank-collapse/?sh=47bc4c045a4b>
- <https://www.reuters.com/business/finance/credit-suisse-how-did-it-get-crisis-point-2023-03-16/#:~:text=The%20sell%2Doff%20in%20Credit,to%20fix%20the%20ailing%20bank.>
- <https://www.reuters.com/business/finance/switzerland-puts-up-260-billion-francs-credit-suisse-rescue-documents-2023-03-20/>